

Beretning fra NTFs råd for tannlegeetikk 2017-2019

Beretningen dekker perioden fra 1. august 2017 til 31. juli 2019.

Rådets sammensetning

NTFs råd for tannlegeetikk (Etisk råd) har fra 1. januar 2018 hatt følgende sammensetning: Maria Alvenes (leder), Morten Klepp (nestleder), Birgit Hjort Kollevold, Knut Gätzschmann og Line Bjerklund Pedersen. Varamedlemmer har vært Mariann Saanum Hauge, Karen Knudsen Reinholtsen og Stein Tessem. Rådets sekretær har vært juridisk rådgiver Silje Stokholm Nicolaysen. Sammensetningen av rådet for den delen av beretningsperioden som gjelder kalenderåret 2017 fremgår av rådets beretning for 2015-2017.

Rådets aktivitet i perioden

Rådet har hatt seks møter i perioden og har også behandlet enkeltsaker per e-post.

Forut for NTFs representantskap 2017 foreslo rådet endringer i NTFs etiske regler. Hovedstyret sluttet seg til forslagene, og representantskapet vedtok endringene som beskrevet under.

§ 10 Kollegialitet

Etisk råd vurderte det slik at situasjonen ved avgivelse av «second opinion» burde beskrives bedre, slik at det fremgår tydeligere at tannlegen som skal avgi en «second opinion» må begrense seg til å gi en faglig vurdering av pasientens behandlingsbehov (beskrive funn og stille diagnose), og ikke uttale seg om konkrete behandlingsforslag fra andre tannleger. Tannlegen bør kun beskrive funn/status presens, og ikke uttale seg om årsaken til at tannstatus er slik den er.

Videre mente rådet at tannleger må kunne uttale seg om en kollegas arbeid/vurderinger i andre tilfeller enn «på oppfordring fra NTFs organer eller offentlige tilsynsmyndigheter».

Å fokusere kun på offentlige tilsynsmyndigheter var for snevert, når man uansett vil kunne være forpliktet til å uttale seg også overfor andre myndigheter/offentlige instanser.

§ 15 Avsluttet samarbeidsforhold og § 17 andre avsnitt om recall mv.

Etisk råd vurderte hensiktsmessigheten av å ha bestemmelsene i §§ 15 og 17 andre avsnitt første setning i de etiske reglene. Disse bestemmelsene regulerte i realiteten kontraktsmessige forhold som i praksis var vanskelig for Etisk råd å ta stilling til, uten å gå inn i en konkret vurdering av partenes kontrakt og opptreden iht. den. Flere henvendelser til Etisk råd viste at uttalelser fra rådet ble brukt av medlemmer eller deres advokater, som argument i tvister mellom parter som også angår andre sider ved en kontrakt enn de rent yrkesetiske.

Bestemmelsen i § 15 regulerte en assistenttannleges mulighet til å reklamere for egen fremtidig praksis, mens han/hun fremdeles arbeider i praksiseiers tannlegevirksomhet. § 17 andre avsnitt første setning regulerte tannlegens rett til å kontakte en pasient direkte.

Begge situasjonene som beskrevet i disse to bestemmelsene er forhold som gjerne reguleres i kontrakter mellom partene. Bestemmelsene reflekterer situasjoner som også er regulert av den ulovfestede lojalitetsplikten som uansett gjelder mellom partene i et kontraktsforhold, uavhengig av hva partene har avtalt i kontrakten og hva som står i NTFs etiske regler.

Rådet mener konflikter mellom parter bør løses ved bruk av alminnelige kontraktsrettslige prinsipper, og etter en helhetlig vurdering av alle sider ved et samarbeidsforhold. Det er ikke hensiktsmessig at Etisk råd med sin begrensede kunnskap om en konkret tvist, skal uttale seg om enkeltelementer i kontraktsforholdet uten å kjenne til helheten.

Bestemmelsen i § 15 ble opphevet av representantskapet 2017, mens § 17 andre avsnitt første setning ble flyttet fra kapittelet som gjelder tannlegens forhold utad og inn i kapittelet om tannlegens forhold til pasienten i en ny § 6 a. Det ble også vedtatt presisert at det at en pasient aksepterer å stå på recall-liste ikke betyr at det kan sendes ut andre henvendelser for eksempel på SMS til pasienten uten dennes samtykke.

Rådet har gitt sine innspill til arbeidet med revisjon av NTFs vedtekter for de endringsforslagene som angår Etisk råd. Videre har rådet, som tidligere, levert artikler til «Snakk om etikk»-spalten i Tidende. Rådets medlemmer skriver den faste spalten, hvis mål er å sette ulike etiske problemstillinger på dagsordenen. Rådsmedlemmene søker å utvide egen horisont innenfor etikken, og har i perioden deltatt på et foredrag ved forsker innen medisinsk filosofi, Bjørn Hoffman.

Leder av rådet har i perioden deltatt på forum for tillitsvalgte, og Holmenkollsymposiet 2018, hvor etikk var en av overskriftene. Under NTFs landsmøte 2018 deltok lederen i en paneldebatt om etikk.

For åttende og niende år på rad ble det arrangert «Etikkhjørne» på Landsmøtet i 2017 og 2018, hvor deltakerne kan komme for å diskutere etiske problemstillinger med rådet. Etikkhjørnet var bemannet med medlemmer av rådet og rådets sekretær alle tre landsmøtedagene, begge årene. Begge år ønsket rådet å fokusere på taushetsplikt og diskresjon i forbindelse med tannlegers omgang med sosiale medier.

Rådet gjennomførte også en spørreundersøkelse på standen for å komme i snakk med landsmøtedeltakerne, og for å kartlegge medlemmenes forhold til Etisk råd og de etiske reglene.

Rådets sekretær har holdt kurs for nye tillitsvalgte i lokalforeningene om NTFs etiske regler og lokalforeningenes rolle når det gjelder håndtering av henvendelser vedrørende de etiske reglene.

Beskrivelse av enkeltsaker

Nedenfor følger omtale av et utvalg saker rådet har behandlet eller hatt til vurdering i perioden.

Bruk av utenlandsk tittel

Rådet har mottatt flere henvendelser fra lokalforeningene om medlemmer som annonserer med en utenlandsk tittel i strid med NTFs etiske regler § 18. Lokalforeningene det gjelder har informert medlemmene om at utenlandske titler og doktorgrader ikke må brukes i Norge uten godkjenning fra NTFs hovedstyre.

«Rimelig tid» ved henvisning

Rådet har i perioden mottatt en henvendelse om hvorvidt det bør presiseres i bestemmelsen om pasientbehandling i § 8 hva som er «rimelig tid» ved henvisning av pasient, slik det er gjort i Legeforeningens etiske regler. Rådet vurderer at det ikke er nødvendig eller mulig å presisere når en henvisning skal sendes, det vil variere ut fra hva pasienten skal behandles for, og anses ikke å være noe problem i praksis.

Kritikk for manglende prisoverslag

Rådet har gitt kritikk til en tannlege for manglende prisoverslag. Det følger av NTFs etiske regler § 5 at tannlegen plikter å følge offentlige krav til prisopplysning. Tannlegen hadde ikke fulgt prisopplysningsforskriften § 18 om uoppfordret å gi et skriftlig tilbud med totalprisen før behandlingen starter, dersom totalprisen vil overstige 5 000 kroner.

Brev til klinikker som mangler opplysninger om behandlende tannleger på eget nettsted

Under representantskapsmøtet 2017 kom det inn et oversendelsesforslag med spørsmål om håndtering av klinikker hvor det ikke fremgår av klinikkens hjemmesider hvilke tannleger som er tilknyttet. Rådet har utarbeidet et standardskriv som kan sendes ut, der man blir gjort oppmerksom på nettsteder som mangler denne informasjonen, og ikke opptre i tråd med de etiske reglene § 16.
